

BUDAPESTA
Dumineca 9 Martiu st. v.
21 Martiu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redactiunea: Strad'a arborelui verde nr. 13.

Nr. 20.

ANUL XVI
1880.

Pretul pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Fic'a primariului din Oradea-mare.

— Nocela istorica. —

I.

Banuié'l'a parintelui.

Modest'a nôstra narațiune începe acolo, unde se termina comedîile, la acelu altaru al vietii preserate cu rosele fericirii, ce-l numim — casatoría.

În secolul al XVII-le, pe timpul domnirii turcilor în Ungaria, în Oradea-mare, care pe atunci jo-case unu rol mare, în partea stânga a Crisului re-pede, ce taia în dôue acestu orasius, se 'naltiá aprópe de acelu riu turbulentu unu castelu vechiu.

Când apucàmu firul istoriei nôstre, în salônele acelui palatu undulau în grupe pistrîtie óspetii adunati la cununfa ficei proprietarului. Unu publicu de celu mai distinsu se întruni la acesta solenitate. O far-mecatore ghirlanda de încântatôre dame magiare si române formá decórea acestui ospetiu; dar între tóte margaritarul celu mai stralucit, podób'a cea mai scumpa erá ênsasi mirés'a, candid'a Aurelia, unic'a fifica a parintelui seu, veteranul primaru al orasiului.

Dêns'a erá nalta si svelta, o adeverata amazona de o rara frumusetia. Pe fruntea ei nalta erá împri-mata energia barbatésca, ochii-i vîneti si schinteiatori erau mai periculosi decât sagé'ta, si carmenii fejiei sale emulau cu farmecul diorilor.

Mirele ei, Ioan, erá chiar contrastul acestui es-terioru. Finéti'a pelitiei lui, façi'a-i lipsita de barba si mustetie, aceste însemne ale barbatiei, i dedeau unu aeru femeiescu. Cu tóte aceste, si el erá frumosu, caci candórea etâtii sale de 21 ani, îl împresurá cu unu farmec dragalasiu, care stérniá amoru si invidia în tóte fetele.

Dar iéta se deschise usi'a, si intră unu óspe nou, unu june frumosu. El salută óspetii cu curtoasía fina, si începù sè converseze cu damele si cu barbatii din giurul seu.

În scurtu timpu, el atrase atenziunea generala. Si nu fără cauza. Erá unu adeveratu cavaleru. Din ochii lui mari si negrii straluciá cordialitate si sincereitate, pe budiele sale jocá blândetía, încât fetele de nuna de sine-si riscara observarea, că tinerul strâinu e o persoá forte simpatica. Talifa lui nalta si robusta presentá unu erou de pe câmpul bataliei; dar totusi i lipsiá acea putere magica si misterioasa, cu care mirele erá provediutu în abundantia.

Dênsul apropiându-se de logoditi, Aurelia i în-tinse amicabilu mâna, dogenindu-l în gluma:

— Bine ai venit, Iulie Bordanu! Dta, că vor-nicelu ar fi trebuitu sè vini celu d'ântâiu, si iéta esti celu din urma!

— Îmi ceru scusele, draga dsióra, — response Iuliu, — înse am fost împedecatu cu multe afaceri de mare importantia, chiar în interesul dtale.

— Sciu, sciu, scumpe amice. Multe îngrijigiri ti-am casiunatu, că sè ne primesci mâne cu ospitalitate în castelul dtale situatu în calea nôstra spre moș'a mirelui meu.

— Mâne! — suspinà Iuliu. Pâna mâne au sè se întempele multe lucruri, despre cari dta nici nu visedi.

— Ce vorbesci, iubite Iulie? Me însaimânti si stîrnesci în mine presimtiri fatale. Hah! dôra nu amenintia turcii tiér'a nôstra, caci chiar acum s'a încheiatu tractatul de pace între regele nostru si sultanul, că supusii lor sè se pótă bucurá, de binefacerile pâcii.

— Mâne pe acestu timpu vei sci tóte, — response Iuliu, si întorcêndu-se cătra mire i dîse cu voce rece:

— Domnul meu! dupa cina voiavé câteva cu-vinte cu dta . . .

— Bunule Dumnedie! pe dî ce merge totu mai misteriosa si mai încurcata devine dram'a nuntei mele, — suspinà Aurelia. Dar óre unde întârdia fatal meu, că prin binecuvântarea lui, sè me scutescă de nalucirile si periclele ce me amenintia!?

— Tatalu dtale chiar te poftesce în odai'a sa.

Aurelia nelinisita se departă iute si trecêndu prin mai multe salône, în fine întră într'o odaia laterală, unde gasi pe venerabilul seu parinte.

— Vino, iubit'a mea fica, — dîse cu blândetía bunul parinte prindîndu mâna delicata a ficei sale. Vino! voiesci a ascultá banuié'l'a parintelui teu?

— Dulce parinte! cuvintele tale îmi sunt sacre si pretiuite, poftesce dara!

— Aurelio! Tu credi, că stai pe pragul fericirei, în usi'a paradisului; înse în momentul acesta destinatul pentru fericirea ta viitoré, trebue sè te facu înc'odata atenta. Ai doi petitori, unul e Ioan, mirele alesu de tine; iér celalaltu e vornicelul, consangénul nostru din linia mai departata si din copilaria sa amicul vechiu si fidelu al casei nôstre. Unicul fiu al unei familie române vechi, care de seclii strălucesce între fruntasii din Ardealu. Originea lui Ioan nu o cunoşce nîmene; numele lui adi e forte respândit u în tiér'a nôstra. Iuliu e unu tineru cultu, unu medicu în-vetiatiu, cavaleru vîtezu, plinu de merite, erou respectat, acârui ânima e curata, candida, că stéu'a de auru

ce o pórta în scutul seu de nobilitate, dar despre erudițunea, faptele și meritele lui Ioan nu scimă altă, decât ce ne povestesc dênsul laudându-se. El se pare a fi mai multă o mueroteca îmbracată în rochia, decât unu erou. Apoi ore poti fi tu convinsa despre simțemântul lui nobilu, căci numai de siese septemâni îl cunoșci? Seii tu ore, că nu-l amagesce pompă și avuția, cari le speră prin mâna ta?! Din contra, Iuliu, din tineretile sale cercetăza cas'a nôstra, și nici că-i pasa de avuția, ce o avemu, căci el e de diece ori mai avutu decât noi, ci numai amorul curatul l'a atrasu cătra tine. Multe a vorbitu și Ion despre moșfile sale, și încă și mai multe despre învingerile sale; însă tóte aceste au fost neluciri, căci nici odata nu le-a probat. Oh! iubit'a mea fiica, înainte de ar resună de pe budîtie-ti dragalasie jurământul vecinu, cugeta bine ce faci?!

— Dulce parinte! — respunse Aurelia cu liniște, — primește sarutarea mea de mâna pentru îngrițirea în timpul de optu-spre-diece ani, pentru crescerea, bunavointă și iubirea parintăscă! Îți mulțămescu, că m'ai facutu atenta în momentul sublimu al vietii mele, și te rogu să nu-mi condamni ânimă, déca-ti declaru sinceru, că eu iubescu pe Iuliu cu iubire fratiescă. Recunoscu, că genealogia lui splindida, meritele, sciinția și avuția lui întrecu, pe cele ale alesului meu; însă, amorul curatul al meu numai Ioan l'a stîrnit. Cu el voiu să traiescu într'o coliba de cersitoru, său într'unu palatu regescu!... Al lui voiu fi în eternu, pâna ce me va iubi fidelu!

— Fia dara, — dîse parintele întristat, căci dênsul presintă ceva funestu, — nu voiescu a face sila ânimei tale, nu voiescu a-ti învenină momentele entuziasmate ale fericirei tale. Fia binecuvîntatul legământul teu, și ângerul teu pazitoru să vechizeze asupra ta!

II.

Intrig'a demonica.

Să aruncămu o privire în trecutul lui Ioan!

În comitatul Bihorului, în partea de cătra nord-estu, între paduri dese, se află o cetățe cu nesce muri massivi, cladita în timpul narațiunii nôstre de Selim pasă, despotul plaiului. De acolo el de multe-ori facea excursiuni dușmanose, despoia poporul neaperat, și — încarcătu de jafuri — se retragea ierăsi în cui-bul seu.

Însă pacea încheiata între regele Rudolf și Sultanul puse stavila aventurilor lui nerușinate, și dênsul — de si era cumnatul Sultanului — nu cutează de aci înainte să mai atace poporul cu glottele sale, temându-se să nu calce mandatul severu al Sultanului său.

Dênsul siedea pe sofa și fumă morosu din ciubucul său, unu eununcu tineru alungă mușcele din gîrul lui.

— Fulgeru și tresnetu! — murmură mâniosul betrânu, — chiar când aveam poftă să-mi cercu placere în sânge și resboiu, iéta Sultanul a încheiatu pace, că să fiu mistuit de necasu și de ură. Oh! de-asă fi primitu numai cu vr'o dî mai tardîu scirea despre încheierea pacei; acumă nu m'asă necașă aci singuru singurel plinu de amaraciuni!

— Stăpâne, disprețuesci rosele haremului, cari enuléza a-ti alungă norii de pe frunte. În daru salta-dara nimifele circasiane și indiane, zimbindu și cochetându dragalasie, în daru cântă melodii de Syrene, fetele Arabiei: domnul lor nu le vede, nu le aude, și rămâne rece la desvoltarea tuturor graciilor lor.

— Ce-mi folosesc acăsta desfrâñare ură, acăsta cochetăria nerușinata, acestu servilismu linguis-

toru?! Tóte stîrnescu în ânimă mea numai disprețiu! Eu dorescu o flintă cu totul opusa acestora, o femeia cutezătoare, unu spiritu cerbicosu, unu ângernu demonicu, care să-mi reverse farmecul amorului cuceritoru, dar care să-mi întimpine dorul cu sagetile pericolouse ale ochilor sei nimicitori. Ah! mi s'a ură de acăsta viția de îmbuibare, unde amorul mi se ofere din sunuri molatice; vreau resistință, vreau luptă, căci numai aceea poate să aiba valoare mai durabilă, ce rescumperămu scumpu!

Eununcul stetea uimitu, și pasă continua:

— Înainte cu câteva septemâni facui o excursiune pâna la Orade. Acolu zarii o astfel de femeie; la zarirea ei ânimă mea tresari. Ea tocmai plecă la vînatore, încungjurata de o mulțime de cavaleri și dame. Oh! de ai fi vediuț'o, calarindu cu grăcia, în costumul ei lungu de catifea, care flutură fantasticu în aerul ce-l sarută; să o fi vediuțu apoi la vînatore, ce curațiu barbatescu a probat față de unu giganu, pe care sărtea-i nenocicăta l'a condus în drumul ei: de siguru devinai și tu prizonierul ânimei sale că și mine. Recunoscui la momentu, că fără dêns'a nu potu să traiescu, că trebuie să o am; decisă dara, că mâne o voi rapă și o voi pune regina în haremul meu, peste totă avuția mea, peste toti sclavii și slavele mele... Însă, iéta, chiar adi primii decretul Sultanului, în care opresce sub pedepsa de moarte a turbură pacea încheiata. Stau să nebunesc de mânia! Déca celu putin dêns'a ar fi vr'o feta saraca, de origine obscura, ale carei vajete nu le aude nimene, asău comite atentatul; însă cum să ofenseză pe parintele ei, care e primariul Oradei, barbatul favoritul al regelui?... Vesta rapirei ar ajunge și la tronul din Stambul, și inimicii mei de siguru să aru folosi de ocasiune, că să me lipsescă de grăcia Sultanului!

— Să totusi, trebuie să cautămu unu mijlocu, — observă eununcul, — prin care să-ti realizezi dorință. Cu ori ce pretiu trebuie să o rapim, căci tortură acăstă consumatore ti-ar casiună continua nendestulire, și — prin urmare — o viția sarbedă.

— Ai dreptate, Suleimane. De două septemâni me svîrgolescu pe sofă acăstă, tîsându deosebite planuri, pâna în urma privirea mea să opritu la persoana ta, și iéta că am aflatu planul.

Eununcul privia uimitu la stăpânul său.

— Da, da, scumpe; tu vei fi Argilul acestei Ilene încântătoare, pentru că esti unu modelu de frumuseță barbatescă, celu mai seducatoru Adonis pentru feamei. Afara de acăstă, vorbesci perfectu limbele de aice. Va să dică, ai totă atrăbutele spre a putea executa cu succesu planul meu. Aceasta, ti-o spunu din capul locului, e periculosu; dar apoi să recompensă va fi corespundetore. De-mi vei aduce idolul ânimei mele, te voi recomandă de eununcu primaru în serailul Sultanului, o demnitate nalta acăstă în imperiul turcesc.

— Ah! a me redică din pulvere pâna la tronu, a deveni umbră Sultanului, a trăi și a domni în nimbul acestu seducatoru! Ah! acăsta remunerație ar fi în adeveru satisfacție deplină pentru atâte suferințe și dureri ale susținelui meu.

Si ochii tinerului eununcu schintiau că focul la aceste cuvinte.

— Îti juru pe Choranu, că-mi voi tînă cuvîntul, de cumva vei reesi a mi-o rapă, — dîse Selimu cu voce solemnă. Si acum haide! Ia-ti bani, căti îti trebuescu. Si apoi iéta planul meu! Presentează-te cu cea mai mare pompa, cu nume de nobilu, fă curte junei fete,

cuceresc-i ânim'a, cere-i mâna, si apoi — cununatu cu dêns'a — s'o aduci la mine!

— E bine! Dà-mi patru servitori fideli, apoi sbiciuesce-mi totu corporul, si-mi ranesce braçele!

— Cum asiá, Suleimane? Urmele sbiciului nu te vor pré recommandá la o femeia tinera.

— Lasa-me sè facu dupa planul meu, si fii si-guru, că voi u isbuti! Din săngele meu versatu va resari fericirea mea; iér urmele sbiciurilor le vom acoperi cu orduri si cu mânile mele ranite voiu direge acusi imperiul osmanilor.

— Ajute-ti Profetul! — dîse Selim îmbraçisându-l. Du-te si te rentóree învingatoru! Voiu numerá cu nerabdare dilele, căci te voiu aşteptá cu doru ferbinte!

Si Suleiman ești spre a face pregatirile pentru punerea în scena a unei intrige demonice.

(Va urmá.)

L. B. POPU-SELAGIANU.

S t r a í n u l .

Tu passes, tu fuis, et je meurs.

Béranger.

Unda usúrica dute 'n a ta tiéra,
Cântecul te chiama, valea cristalina
Te îngâna linu cu bórea cea de séra,
Ceriul este dulce, dute unda lina!

Eu stráinu, cá flórea, ce se transplantéza
Sub o alta zona, când viéti'a-i dulce,
Când o stea-i lucește, când o cercetéza
Bórea si în sinu-i róua când straluce;

Pe aceste tîrmuri te aşteptu pe tine
Unda usúrica sinul când me dore,
Sè me desfeteze, si sè me aline
Ale tale sîopte cu plapând'a flóre;

Sè tramu prin tine dulce salutare,
Unei nimfe blânde 'n tiér'a mea dorita;
Si o lacrimiôra, sè-ti dau la plecare,
Sè o duci cu dragu la mam'a mea iubita.

Îti opresci tu cursul, asiá-mi se pare,
Dóra sè me scapi vrei, precum scapi o flóre?
Ci o, ilusiune! Cursul teu dispäre.
Tu sbori, treci, cá visul; peput reu me dore!

Unda usúrica dute 'n a ta tiéra.
Cântecul te chiama, valea cristalina
Te îngâna linu cu bórea cea de séra,
Ceriul este dulce, dute unda lina!

TEODORU BOTA.

Cum mânâncă popórele.

Printre diversele semne ce aréta gradul de cultura si naționalitatea popórelor, modul cum ele mânâncă este unul din cele mai sigure, din cele mai topicie.

Cu cât omul este aprope de starea selbateca, cu atât modul seu de a mânâncă se apropia de a animalelor. Cá si animalul mânâncă cu lacomia, necerîndu dela hrana de cât potolirea fómei sale. Numai fómea îl smulge din toropel'a sa si-l împinge a-si cautá hrana'. Pentru acesta n'are alte mijloce de cât vînatul si pescuitul. Dar, vînatul si pescuitul fiindu supuse

greutătii anutimpurilor, condițiunilor temperaturei, vîntului, la o multime de alte circumstantie, resulta de aci că omul selbatecu mânâncă la întemplare si nu poate stabilí nici o regularitate în mânâncările sale.

Regularitatea în mânâncări este prim'a simptoma a civilisațiunii. Ea presupune în adeveru óre-care armonia în esistența si prin urmare unu calcul reflec-tatu. Ea se desemnéaza mai ântâiu la popórele nomade, viéti'a ratacitóre împlicându deja deprinderi periodice reclamate atât de instalarea chiar fugitiva a pasiuniilor, căt si prin necesitatea de a mulge animalele la timpul oportunu. Acésia regularitate se accentuează mai multu la popórele agricole. În fine, cu cât se devolă civilisațiunea, mânâncarea la óra ficsa devine aprope o lege sociala, ómenii dedati la lucrările inteligenției seu a materiei fiindu obligati de a-si împartî timpul astfel că sè satisfaca proporționalu esigentiele sarcinei lor si escitațiunile apetitului.

Peile-Roșie din America au obiceinuitu döue mese pe dî : un'a diminéti'a, forte usiôra, alt'a sér'a, forte bogata. Mânâncarea lor se compune din carnuri ferte, de mammali, si, că bucate de lucsu, din câne friptu si piurea de mazere. Aceste popóre, ascultându de instinctu mai multu de cât de rațiune, n'au prevedere. În dîlele de abundantia se ghiftuesc; se invita intre amici si vecini, si femeile si fetele, cari de obiceiu nu mânâncă cu barbatii, asista la acele ospetie extraordinare.

Acesta aduce lips'a. Peile-Roșie o supórta cu stoicismu. Atunci nu au de cât o mésa; si se vedu du-cîndu-se veseli sè se culce, cu pântecele desiertu, adese timpu de mai multe dîle.

Popórele africane, traindu din produsele agriculturii si a crescerii vitelor, mânâncă totu la óre ficsese. În tierile dela Acra, Sierra-Leone, Loango, se facu döue mari mese : prim'a înainte de amiédia, intre 10 si 11 óre, a döu'a cătra 6 óre, la apusul sôrelui. Sene-gambienii au o mésa mai multu : un'a sculându-se, a döu'a la amédia, a trei'a la 11 óre sér'a.

Sculându-se odata cu sôrele, negrii din Cuba se punu imediatu la lucru. Apoi dejunéza la 8 óre, prân-diesc la amédia si cinéza la 6 óre; cin'a este més'a lor principală. Plantatorii chinesi din Pang din insul'a Principelui-de-Galles, tratéza pe sclavii lor totu astfel. Déca dîu'a de lucru impietéza asupra noptii si prin urmare se scóla mai târdîu, órele de mésa se proportionéza.

În evul mediu usul generalu ficsá prânđiul la 11 óre si cin'a la 6 óre. Putîn câte putîn se întârdîa prânđiul pâna la amédia si chiar pâna la 1 si 2 óre; cin'a pâna la 8 óre.

În orasiele maritime a Germanie, că si pe tier-mii Rinului, clasele bogate dejunéza la 10 óre si prân-diesc la 4 óre.

Rusii bogati mânâncă cá Francesii si la acelesi óre. Cât despre Rusii remasi fideli obiceiurilor indigene, se marginescu la 2 mese mai multu seu mai putîn solide, la cari adaugu o consumare neterminata de ceșce de ceaiu.

În Suedia si Norvegia, în Suedia mai ales, me-sele sunt forte multe. Sub pretecstu de cafea, de de-junu, de prandîu, de gustare si de cina, se punu la mésa de 5 seu 6 ori pe dî : la sculare, la 10 seu 11 óre, la 2, 4, 6 si 9 óre. Cam acelesi obiceiuri în Danemarca. Totusi Danesii mânâncă mai greu de cât Suedesii; ei beau si mai multu, dar putîne licoururi forti, ceea ce splica la ei lips'a aprope completa de betjia.

(Va urmá.)

L. L. D.

S A L O N Y

Calindarul septemânei.

Dîn'a sept.	v. st.	n. st.	Numele săントilor si serbatorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca	9	21	† SS. 40 Mart. din S.	6	0
Luni	10	22	Mart. Cuadratu.	5	58
Marti	11	23	P. Sofroniu P. Ier.	5	56
Mercuri	12	24	Cuv. P. Teofanu.	5	54
Joi	13	25	P. Nichifor Patr. C.	5	53
Vineri	14	26	Cuv. Benedictu.	5	51
Sambata	15	27	Mart. Agapiu.	5	49
					6 11

Teatru română în Bucovina.

Cernauti, 10 martie.

Conform promisiunii mele, iéta ve relatezu, dle redactoru, despre succesul represintațiunilor teatrale, date aice de dl I. C. Lugosianu.

Dênsul a jucatu de dôue ori în teatrul germanu, cu unu succesu eselentu, atât moralu cât si materialu; unu singuru Român din Cernauti, dela celu mai mare boeru, pâna la unicul studentu, n'a lipsit u delu aceste represintațiuni.

La represintațiunea a dôu'a cass'a s'a vîndutu tota. Multi au dîsu, că asiá plinu n'a fost teatrul Cernautilor nici odata. Par că unu cursu electricu 'ar fi stîrnitu tóte spíritele amortîte d'a asistă la aceste triumfuri ale limbei române.

Viu miscatu si cu cea mai mare bucuria ye anunciu, dle redactoru, că sentimentul de naționalitate încă totu mai esiste în Bucovina. Când dl Lugosianu ni-a represintat „Curcanul întorsu dela Plevna“, Români îtât au fost de entusiasmati, că la ivirea lui pe scena l'au tînuitu 5—6 minute numai în aplause si bravouri, iér la finea piesei, studentii i-au oferit u cu nuna de lauri cu tricoloru română si alte numerose obiecte prețiose din partea publicului.

Dl Lugosianu a marturisit u, că unicele momente fericite de când este actoru, de vr'o 6—7 ani, le-a avutu numai aici în Bucovina, unde în tóte părțile a fost primitu cu cordialitate si cu interesu chiar si din partea străinilor.

Dsa m'a si rugatu sè esprimu pe paginele acestei foi ferbintele sale multiamiri pentru sprințul cu care a fost onoratu, pentru interesul ce i s'a portat si pentru amabilitatea cu care a fost primitu în Bucovina.

Totu-odata m'a assiguratu, că îndata-ce i va permite timpul, va satisface dorința Românilor d'aice, d'a se rentorce cu o trupa.

De aice, dl Lugosianu a mersu la Sucéva, fiindu rechiamatu de publicu, si acolo — precum aflu — a mai jocatu de trei ori în presintia unui publicu numerosu.

Români din Macedonia începu sè renvîa. Dl Lugosianu are de cugetu sè mîrga a jucă si acolo, căci numai acea parte românescă de pamîntu a remasă neautata de dsa.

Cor. ord.

Balul din Sibiu.

— La 13 martie. —

În fine, dupa multa așteptare, avuramu ieri si o petrecere de dantiu românescă.

Balurile române sunt forte rare aici. Din ce

causa? me veti întrebă. Nu sciu anume. Nici nu voi a sondă causele, cari ne retinu dela asemenei conveniri. Acele s'aru puté delatură pré usioru. Dovéda petrecerea presenta, care a reușit u peste așteptare. Au participat oșpeti chiar si din afara. Petrecerea a fost fôrte vesela. Si nici se putea altfel.

— Ce nunciu încântatoru de primavera! — esclamă amicul meu suridiendu.

— Adeveratu, — adause unu altul preambulan- du-si ochii asupra fragedelor viorele, cari se legau dragalasiu pe dinaintea nostra.

— Sunt farmecatori acesti seducatori ângerasi, reflectă al treilea cu aceeasi multiamire. Câtă tandrătia, ce bucuria tainica straluce pe fața acestor si- rene, dintre cari forte multe, astazi, pentru prim'a ora aparău în mijlocul acestei sale!

Constatându aceste, nu putem retacé cu durere, că ordinea de dantiu n'a cuprinsu de cât dôue jocuri românesci: „Hor'a“, care nu s'a jucat, nu sciu din ce cauza, si „Roman'a“, care a fost pusa numai odata. Unde a remas „Hatiegan'a“, unde „Ardelean'a“? Óre nu suntemu datori a ne cultivă si noi jocurile nationale, că alte națiuni?

Ce privesc „Roman'a“, de asta-data, a fost jucata binisitoru, dar totusi i-a lipsit u grația si farmecul majestaticu, cari sunt propriu numai ei. „Roman'a“ face furôre în ori-ce sala de balu, însă trebuie jucata cu precisiunea receruta. Pasii, învertirile, complimentele trebuie sè fia mesurate cu tactul musicei. Când jucatorii facu dôue învertiri în locu de un'a, când de es. la figur'a a III unii jucatori lasa pe dame în mijlocu, său unul privesc, ce face celalaltu; când, în fine, în mijlocul figurei încetă musica din cauza că parechile n'au urmarit u tactul esactu, atunci totu impresiunea buna devine ilusoria.

„Roman'a“ merita si trebuie sè fia studiata bine din partea acelora, ce vreau sè o jóce. O descriere perfectă a acestui jocu nobilu se află în „Familia“ nr. 2 din 1872, la care reflectămu pe junii nostri.

Venitul curat, dupa cum se aude, face aprópe 100 fl.

Cor. ord.

„Cisl'a“ si ceva la adres'a domnisiorelor române.

Oravitia 15 martiu.

Onorabile dle redactoru! Aséra si pâna cătra dîua am luat u parte la o petrecere stralucita românesca. Reuniunea de cântari de aici si anul acesta, că în alte rînduri, a arangiatu unu balu mascotu cu producțiunea corului în coruri comice, unu „Juxabend“ său „Narrenabend românescu“ — cum se dice pe la noi si pe la Oravitia. Si-au batutu capul înveiatii de pe aici, cum sè boteze pe românesce acesta nemtiera, însă n'au nimerit o încă nici unul; cea ce vine de acolo, cumca astfel de lucruri nu se potu încuseri cu naravurile românilor, si noi cei nemtîti de pe la orasie, multu va trebui sè facemu netoții de estea pâna ce le-omu puté românisá, ba mai credu, că ne-omu lasă de ele cu vremea, fiindu că nu se lovescu cu caracterul naționalu românescu, totu în taina!

Balul mascotu si producțiunea corului a reesit de minune — nu e vorba. Cass'a s'a împlutu bine, corul a eselat u totu-de-una. Dintre piesele produse „Botezul“ este o piesă nemtîsca tradusa pe românesce si a reesit u pentru cântare si mascherada forte bine, improvisațiunea lui „Belcebub“ însă putea sè se intocmescă — dupa parerea nostra — si mai bine; mîsîa putea cu o sfântă † rescumperă pruncul, avea

Tieranca româna.

altu efectu. Culmea petrecerii a fost înse „Cisl'a“. Autorul ei asemenea se pote bucură de resultatu. „Cisl'a“ este compozițune originala. Dl C. G. Porumbescu se vede, că este nu numai unu compozitoriu eminent de musica, ci si autoru bunu. Niște sateni betrâni tînusfatu despre împărțirea câstigului, ce prin Bucovina se chiama de pe polecesee (?) „cisl'a“. Betrâni dău câteva ghiolduri morale jidovilor si apoi hotarescu, cumca banii, ce i-au câștigatu — sè-i bea, sè-si facă câta chefu — după cum faceau si parintii — ierte-i Ddieu! Firesce aceste tóte se cântă, acusi în quartet, acusi în solo, si amu avutu rar'a placere a audî dela coristii nostri odata si o piesa mai mare musicala de unu timbru adeverut românescu. Meritul dlui Porumbescu este de a apucă cu isteșime melodii românesci si a le adaptă la obiectul seu.

Amu dorí, cumca compozitorii români peste totu sè studieze cât de multu cântecele poporale românesci si din tóte tînururile, căci numai asiá potu conta la o valore permanenta atât la noi cât si la publicul străinu, carele e rapitu de melodi'a cântecelor nóstre si bucurosu s'ar apucă vre-unu „maestro“ — precum a voit u si Offenbach într'unu rîndu, sè le compileze într'o opereta séu opera românescă, dar nu s'a aflatu cine sè-i dea materialul.

Sè nu uitămu de adeverul, că precum în literatur'a beletristica — literatur'a poporală trebue sè formeze fundamentalul, că sè putemu clădi unu edificiu solidu, întocmai asiá este si la musica, pentru a se puté poporalisá, si pentru că sè aiba o valore întrénescă. Trebuie ascultate si luate în urechia mai ântâi doinele ciobanului român, si apoi „sonatele“ lui Beethoven ori „operele“ lui Wagner.

Dl Porumbescu, care are în lucrare „cântecele studentilor“, de siguru va fi ne contu de ce spunem, si ferice de le va urmari în tóte lucrările sale.

Dorim ca dl Porumbescu sè devina acea pe terenul musiciei naționale, ce a devenit compatriotul seu Marianu pe terenul literaturăi poporale, perenu.

Mai am sè discutu si unu reu, ce s'a vîrîtu în societatea românescă pe la noi.

Nu este ocasiune de vr'o petrecere séu convenire, unde sè nu te mahnesci de o trista aparintia în vieti'a nostra sociala.

Tinerii nostri români, haru domnului, facu cum facu pe la institute si chiar străine, si cu multa truda și învétia si vorbescu limb'a — binisioru, macar că toti suferim de pecatul a nu fi pastrat din cuvintele irisi românesci si din frasale si proverbele meduoșe, ce le-amu audîtu pe acasa dela motântanii nostri de sateni — nimica; într'acea fetele nóstre nu numai că neglegu studiul limbei, ci și ignoréza cu totul.

Sè vedi, frate, vini dela școli din străinestate, setosu sè audi glasul dulce maternu mai dulce sunându de pe buzele frumose ale domnisiórei cutare si cutare dela satu, cu care te-ai jucatu în nesipu, citatele cele mai frumose din Alessandri, Bolintineanu, Sîrbănescu si altii, din căte unu cântecu poporalu le memorisezi, că sè le aplici la adres'a — domnisiórei, cu firmul propusu, că déca affi audiu : tai calul lângă ea, si te faci ei sluga pe viétia. Când, ce sè vedi! cocón'a nu scie séu nu vré sè vorbescă românesce; iti despretuesce ce ai mai dragu!

Asiá pica apoi tinerii români din ceriu si în torcu spatele; iéra domnisiórele nóstre afla, că junimea nostra e mocana; cum sè si pôta cinea vorbi limb'a, ce aprópe asiá o vorbesce si slug'a si cristianu-siul tatii! si critisându pe limb'a lui Schiller si Heine — acusi mai apoi — după prospectele ce ni se dau pe

a lui Petöfi, Vörösmarty, s. a. îmbetrânescu séu se marita după căte o siocatia de némtiu; si si în chipul acest'a multa sudore a românului îngrasia pe strâni.

Adeveru, adeveru graescu vóue fete de români, pâna ce nu veti luá cultura românescă, tinerii români mai de-a firea — ve vor urí; si mereu cu totii ne vom repune . . .

Cor. ord.

Cronic'a lumei.

Diet'a desbaté bugetul ministeriului de interne. Într'aceste, marti, s'a pus la ordinea dîlei proiectul de lege pentru prelungirea provisoriului în comitatul Severin, prin care s'a cerutu prelungirea acelaia încă pe unu anu. Br. Lipthay a propusu că acela sè se prelungescă numai pâna la finea anului curentu, George Ioanoviciu a sprininitu acésta parere; Tisza a respunsu, că nu mai este timpu fisicu d'a se puté regulă pâna la finea anului relațiunile de acolo, dar a promisu că în lun'a lui oct. negreșitu va substerne unu proiectu de lege în privint'a ast'a. Dl George Popu asemenea a luat u cuvîntul, si a dîsu, că déca guvernul nu e multiamit u trebile din Severin, apoi dîeu locuitorii de acolo sunt si mai putînu multiamiti; ministrul-presiedinte a calcat u în picioare naționalitatile, dar cu ele dimpreuna a nimicitu fericirea tuturor poporelor din tiéra, încât magiarii emigréza în America, iér români si secuui se ducu în Dobrogea; acésta probéza, că în tiér'a acésta nu se pote unu singuru soiu, o singura naționalitate, fericí séu nefericí, — ci numai la olalta tóte poporele din ea; déca ar urmá acea mare nefericire, că după Tisza sè vina la guvernul Grünwald, atunce si unu guvern muscalescu ar fi possibilu, ma acesta ar fi o urmare naturala a sistemului dsale; politic'a administraționala a lui Grünwald s'a si ilustratu în Severin, unde — incepêndu dela capul comitatului, pâna la celu din urma cancelistu — s'a importat u niște magiari, cari nu sunt profeti în patri'a lor, — si iéta dnii Grünwald si Tisza se potu bucură dimpreuna de resultatul activitatii acelora; nu primesce proiectul, ci face contra-propunerea, că articolul de lege XLII din 1870 sè se aplice numai decât si în comitatul Severin. Majoritatea a primitu proiectul guvernului. La 18 l. c. s'a inceputu desbaterea bugetului ministeriului de finançe.

Dl I. C. Bratianu a fost forte bine primitu la Viena. Br. Haymerle a conferit u cu dsa o óra si jumate în modul celu mai simpaticu, după care a fost primitu în audientia de către Maj. Sa. Din incidentul acestei caletorii, „Pester Lloyd“ publică o notitie forte magulitóre pentru dl Bratianu si pentru armat'a româna, care tocmai acumă se sporesce. A dôu'a dî dl primu-ministru român a plecatu la Berlin.

Camer'a deputatilor României a votat u în siedinti'a dela 1/13 martie proiectul de lege pentru înființarea unei bânci de scomptu si circulațiune, pe care o schitaramu în nrul trecutu.

Cestiunea Arab-Tabiei. Guvernele încă confréza despre cestiunea Arab-Tabiei. Propunerea Rusiei de a deslipi Arab-Tabia de România are la puteri totu asiá putîn prospectu de reușita, că si la direct'a intervenire pe lângă România. Fortareti'a va fi tînuta că româna. Pe lângă acésta s'a propusu o alta linia de granită, care difera de aceea a celor dôue comisiuni. România însé este contra acesteia.

Turcia a facutu o nouă baneruta de statu, nu scimus a căt'a, reducêndu monetele de hârtia si cele de metalu, batute de dêns'a, cu 55 respective 50%. Acésta încă nu va ajutá nimicu, sunt numai convulsiunile unui statu muribundu.

Literatura si arti.

„Luminatorul“, dñuariul politicu din Timișoăra, redactat și edat de dl advocatu Paul Rotaru, (proprietarul dl M. Dreghiciu,) a aparut. În luna prima va fi numai odată pe septembra, căci redacțiunea a anunțat din gresie pretul pe o lună numai cu 35 cr., pe când acela este cam 67 cr., și pentru că redactorul numai acumă să a sculat din o băla grea. Noul dñuar se servește că motto de cuvintele „Românlui“ : — „Lumină-te și vei fi!“ — și „Voiesc și vei pute!“ Pretul pe unu anu este 8 fl., pe jumetate de anu 4 fl. I dorim prosperare și viață în delungata!

Opera română. Cetim în „Lyr'a Româna“, că întrărul maestru Flechtenmacher, căruia teatrul român îl datoră sacrificiul a 31 de ani, în care timpu a compus mai târziu bucatile musicale, cari s'au cantică și se cântă încă pe teatrele naționale române, va dă la lumina pentru anul viitoru o opera în 3 acte intitulată : „Féťa dela Cozia“, cu care voiesc a-si termină carieră, retragându-se din funcțiunea de maestru compozitor al Teatrului Național din București. În locul lui se dice, că va urmă dl G. Stefanescu.

Piese musicale noi. Nr. celu mai nou (11) al „Lyrei Române“ conține și piesă : „Adu-ti aminte!“ polca francesă, de Dimitrie D. Vorias, dedicată domnișorului A. P. — La Táborszky și Parsch în Budapesta a apărut : „Magyar népdalok“, pentru patru mâni, de C. Thern, pretul 1 fl. 20 cr. — La Fr. Pirnitzer în Budapesta a ieșit : „Aus den grünen Bergen“, vals, de Alois Reimprecht, pretul 1 fl.

Ce e nou?

Maj. Lor regale și regină au primit la 18 l. c. la mișcării în Viena deputațiunea corpurilor legiuitori ale Ungariei, trasmisă a interpretă felicitările tinerii la fidanșarea moștenitorului de tronu Rudolf cu principesa Stefania. Oratorul deputațiunii a fost mitropolitul-primatul Simor, căruia Maj. Sa a respunsu, că primește cu bucurie acestu actu de fidelitate și devotamentu.

Moștenitorul de tronu Rudolf petrece înca totu la Brusela, unde poporațiunea pretotu-indene îl întâmpina cu ovăzuri. Dilele trecute să și fotografatu împreună cu miresa sa, care nu s'a fotografatu de când a fost de siese ani, și din cauza acestei portretele ei nici n'a pututu să apara în foile ilustrate. Cununia sa va face de două ori, înțâi la Brusela — conform legilor tinerii — se vor îndeplini formalitățile casatoriei civile, apoi la Viena va urmă ceremonia religioasă.

Maj. Sa a conferit exequatorul pentru decretul de numire al dlui Eugen Voinescu că consulul generalu al României la Budapesta.

Sciri personale. Esc. Sa mitropolitul Miron Romanu a trecut păicea de dreptul la Viena, intrunindu-se acolo cu deputațiunea corpurilor legiuitori. — **Dl Calimachi Catargi**, transis de România în misiune extraordinaria la Haga, a fost primitu la 12 l. c. în audientia solemnă de regele Tinerilor-de-jos, căruia i-a remisă însemnele marii cruci a ordinului „Steaua României“, împreună cu o scrisoare a principelui Carol, prin care se notifică independența statului român. — **Dl I. Popa**, advocatul în Sibiu, va tînă dilele aceste prelegere publică la Brașovu în sală otelului „Nr. 1“, în folosul unui atelier de sculptură în lemn, ce se va înființa la Seliste. — **Dl P. Iliesiu**, din Zarandu, carele a facut studii la școlă politehnica din Budapesta, este admis în România, în cor-

pul de ingineri civili cu gradul de conductor cl. II și cu retribuțiunea după gradu dela personalul de poduri și siosele.

Serbările în Portugalia. Iată amenunturile serbatorilor ce prepară Portugalia în onoarea al 3-lea centenarului a lui Camoens : La 10 iunie vor începe seri de serbatori, care coincid cu întrunirea, în acestu oraș, a al treilea congresu literar-internăționalu. Guvernul portugheșu și municipalitatea Lisabonei organizează o recepție splendidă membrilor congresului. Nu va fi, de siguru, una din cele mai mici atracții a centenarului lui Camoens, aceasta mare întrunire internațională, compusă de literatori, publicisti, editori veniti din diferitele puncte ale globului spre a studia cuestiunea proprietății literare, și presentându spectacolul maretii al acestei confraternități universale, care va fi atât de profitabilă progresului în generalu și internaționalizației ideilor. Se vorbesc, că se vor face preumblări pe Tagiu și că vor vizita cele mai însemnante monumente în jurul Lisabonei. Unu vasu al statului se va pune la dispoziție membrilor congresului, într-un portu al Franției, pentru a-i transporta la Lisabona.

O nouă lady Dudley. Mrs. Astor în New-York a facutu nu de multu mare sensație cu juvaerele sale. La unu prânz în „casă alba“ și apoi la primirea ambasadorului mexicanu, dñsă a purtat diamante în pretul de 800,000 dolari. În decursul audienței domnă a fost pazita de doi politisti secreti; unu politist stă din nouă noptea la usi și odăi sale din otel.

Drepturi politice pentru femei. La merge bine femeilor americane. Telegraful anuncia, că în statul Jowei se va supune ratificării poporale unu amandament la constituție, care va declară, că femeile sunt elegibile pentru legislatură statului, adeca sunt apte să devină senatori și reprezentanti. Legislatura statelor New-York și Masachusset a votat fără unu bilu, prin care femeile vor putea în viitor să fie numite directoare ale școlelor publice.

Sciri scurte. Timpul să recite ierăși că în mijlocul ierenei, spre marea bucurie a negustorilor de lemne. — **Din Lugosiu** se scrie, că unu pandur comitatensu de acolo a omorât pe unu locuitoru cu numele Samuil Deutsch. — **Doi studenti** din școlă reală din Alba-Regala au duelat pentru — o feta.

Flamură lui Hymen.

Dl Nicolau Moldovanu, teologu absolutu de Sibiu, în septembra trecuta și-a serbatu cununia cu domnișorul Ana Maier, fiicăa dlui administrator protopopescu din Nocrichiu.

Suvenirea mortilor.

Trei copii în două dile au perduto prin crudă lovitura a mortii nemilose dl Basiliu Greavu, subjurător în Mercurea și soția sa dnă Iustina Greavu n. Popu. Numele copilașilor este : Valeriu Ioan, Marcu Aureliu și Ana, cari muriră în etate de 8, 10 și 4 ani, în difteritis, la 2 și 4 l. c.

Nicolau Isaeu, oficiant ministerialu în Budapesta, a început din viață la 8 l. c., gelită de soția sa Elisa nasc. Balomiri, de fiții sei : Aureliu, Pompiliu și de noră sa dnă Elisa n. Rosiescu.

Andrei Barbosu, teologu în anul al doilea la Sibiu, a repausat la 2 martie, în locul nascerii sale, în comună Ciocotisiu, în etate de 22 ani.

Proprietar, redactoru respunditoru și editoru :

IOSIF VULCANU.

A conservá frumseti'a tineretiei
pana la adancile
betranetie
e problem'a de viétia
a fia-carei
femei.

Asta atérna de cea mai ingrijita cultivare a peleii. Conservarea curata si delicata a acestieia, intretinerea ei in finetia si freschetia, — stirpirea petelor, a rostieiei, a pistrelor si a tuturor petarilor pelitiiei, precum mai ales nimicirea repentina si durabila a cretieelor, se poate efectua deosebitu prin eselentă si atat de suprindetoreea in efectu

RAVISSANTE

(du dr. Lejosse à Paris.)

unicul nestruciosu preservativu pentru cultivarea pelitiiei, esaminatu oficialmente. Celu mai prejosu secretu de toaleta al damelor elegante din Paris, Londra, Viena si Budapest, conservarea freschetiei din tineretie si la betranetie: s'a probat prin mii de exemple că bunu, de aceea, că primu-mijlocu de infrumetiare, nu poate se lipsesc de pe mes'a de toaleta a nici unei dame.

Pretul unei sticle originale mari fl. 2.50 cu indrumare de
Pretul unei sticle originale mici fl. 1.50 intrebuintare.

ESENTIA RAVISSANTE de PERU.

Mijlocu eselentu pentru curatirea radecinei perului, care impedeaza formarea teritiei de peru si caderea perului; este o forte placuta apa de spalat capul, caci are unu efectu bunu asupra pelei capului.
Pretul unei sticle fl. 1.20

POMADE RAVISSANTE,
eselentă pomada pentru infrumetiarea si conservarea perului; intarisece radacin'a perilor, impedeaza formarea teritiei de peru si caderea perului, i da lucore naturala, il face undulantu, si il scutesce pana la adancile betranetie de incarunatire. Pretul unui flacon 1 fl.

HUILE RAVISSANTE.

Olieu Ravissante de peru.

Preservativul celu mai bunu in contra carunzirii si caderii perului, care impedeaza formarea teritiei, renvia perul bolnavu si ajutora admirabilu crescerea perului. Se poate recomandă acelaora, cari in locu de pomada intrebuintea oleiu. Efectul e admirabilu. Pretul unui flacon 1 fl.

Comandele prin epistole se efectuesc cu ntocere postei prin magazinul centralu de speditiune a Specialitatilor Ravissante a lui

H. SCHWARZ,
in Budapest Bulevard-Muzeu nr. 10.

Indispensabili articoli de economia

din adeveratu argintu britanicu
se afla de vndiare cu a patr'a parte a pretiului
de fabrica, anume:

pân'acuma acuma

6 eselente cuite de mesa, cu adeveratu taisiu englezescu	fl. 9.— fl. 2.25
6 furcute de cele mai fine, din o bucată	fl. 5.80 fl. 1.45
6 lingure de mancatu, massive	fl. 5.80 fl. 1.45
6 lingure de cafea	fl. 3.— fl. .75
6 rasle, cea mai buna calitate	fl. 6.— fl. 1.50
1 lingura de scosu sup'a, cea mai buna cali- tate, massiva	fl. 4.— fl. 1.—
1 lingura de scosu laptele, cea mai buna cali- tate, massiva	fl. 2.— fl. .50
6 tasse de cele mai fine englese Victoria	fl. 2.— fl. .50
2 fesnice frumose pentru mesa seu pianu	fl. 4.— fl. 1.—

**Tote cele 40 de bucati comandate de odata
(in locu de fl. 41.60) numai cu 9 fl. 70 cr.
dimprena cu impachetarea.**

Mai departe se afla de vndiare:

pân'acuma acuma

6 cuite de desertu, cu taisiu englezescu	fl. 5.— fl. 2.—
6 furchitie de desertu, din o bucată	fl. 5.60 fl. 1.40
6 cuite pré frumosiele, pentru copii	fl. 8.— fl. 2.—
6 furcute " " " " "	fl. 5.60 fl. 1.40
6 lingure de mancatu " " " " "	fl. 5.60 fl. 1.40
1 oglinda de toiletu, suprindetor frumosa, de intorsu	fl. 6.— fl. 1.50
1 pré frumosa cutia de zaharu seu de untu	fl. 6.— fl. 1.50
1 pré frumosu clopotielu de mesa, cu sunetu argințiu	fl. 4.— fl. 1.—

pan'acuma acuma	
2 frumose si mari fesnice de salon	fl. 8.— fl. 2.—
2 fesnice girandole, cu 4 bratice	fl. 36.— fl. 9.—
2 " " " " "	fl. 44.— fl. 11.—
6 frumosiele tinetore de ou	fl. 6.— fl. 1.50
6 tinetore de ou si mai frumose, cu tassa, in o bucata	fl. 11.20 fl. 2.80
1 frumosa cutia de tutunu	fl. 2.— fl. .50
1 tinetore de aprindetore (chibrituri)	fl. 3.20 fl. .80
1 stracuratoru de theia	fl. 1.20 fl. .30
1 preseratoru de zaharu	fl. .80
1 preseratoru de pipera	fl. .40
1 fesnicu pentru trimeau de nopte	fl. 2.— fl. .50
1 sararitia	fl. 2.40 fl. .60
1 lingura de legume (zarzavaturi)	fl. 2.40 fl. .60
1 pravu curațitoru, cate unu globurelu	fl. .10

Articulii anuntati de mai multi negustori din Viena sub titlul de argintu britanicu, sunt numai niște imitatiuni reu reesite si mai multu niște jucarii pentru copii, cari in timpu scurtu devin negre seu galbene.

Spre a proba, ca anuntul nostru nu se baséza pe amagire, ieră ne obligam in publicitate, că deca obiectele n'ar placé cuiva, in timpu de optu dile se le reprimiu si se retramitemu banii. Acela dara, care voiesce se-si cumpere pe banii sei marfe bune si solide, ier nu rele si de nentrebuintiatu, se nu-si tramita banii la amagitorii din Viena, ci se se adresese numai de-a dreptul la magazinul fabricei intrunite a articolilor de argintu britanicu :

**"Egyesült Britannia-Ezüstaruk Gyári raktárba",
Budapest, Bazar HARIS, nr. 17, Rondeau.
Intrare : Városházter 9, si Koronaherczeg-
uteza 8.**

Comandele prin epistole se efectuesc cu ntocere postei punctual si cu conscientia.

(Pretul de transportu pentru greutate de 5 chile 33 cr.)